

Jan Vymětal:

ROGERSOVSKÁ PSYCHOTERAPIE

Český spisovatel, Praha 1996, 210 s.

Není pochyb o tom, že vydání rogersovské terapie bylo zasazením velmi důležitého kamenu do mozaiky základní české psychoterapeutické literatury. Konečně se nám do rukou dostává knižně vydaný český text, představující přístup důležitý nejen v rámci humanistické psychologie, ale i psychoterapie a psychologie vůbec. Rogersovská terapie si získává stále větší oblibu a formuluje i přístup, který lze aplikovat v mnoha dalších oblastech práce s lidmi.

Kniha poskytuje ucelený úvod do Rogersovy teorie, novější poznatky a trendy mají svůj původ převážně v německy hovořící části Evropy, méně jsou zastoupeny směry vyvíjející se hlavně v USA.

Učebnice je vytvořena velmi přehledně a neopomíná ani širší souvislosti rogersovské psychoterapie. Každá kapitola je uvedena stručným přehledem, o čem se v ní pojednává. V souhrnu ke každé kapitole jsou „vydestilovány“ nejdůležitější informace z předešlého textu. Rovněž řazení kapitol postupuje přehledně, od širších souvislostí k jednotlivým aspektům rogersovské psychoterapie.

Autor nás nejdříve seznamuje s umístěním rogersovského přístupu v psychoterapii. Dále se zabývá historií a vývojem směru a neopomíná ani filozofický a psychologický pohled na člověka. Znalost filozofického kontextu je právě pro rogersovský přístup poměrně důležitá. Další kapitola je věnována psychologii osobnosti a etiopatogenezi některých poruch zdraví. Na tomto místě jsou vysvětleny i základní pojmy kongruence a inkongruence.

Po těchto úvodních a kontext poskytujících kapitolách následují témata, týkající se již bezprostředně terapie. Je zde charakterizován psychoterapeutický vztah a jeho zvláštní (dalo by se říci vrcholná) forma, která se nazývá „setkáním“. Kvalita psychoterapeutického vztahu ovlivňuje proměnné, kterým je věnována následující kapitola, a to sebeexplorace a explikace klienta. Základními podmínkami pro vytvoření terapeutického vztahu ze strany terapeuta jsou tři základní proměnné, jak je formuloval Rogers. Každé z nich je věnována zvláštní kapitola – jedná se o akceptaci (bezvýhradné přijetí klienta), empatii (porozumění vcítěním) a autenticitu terapeuta. Nelze opomenout ani tzv. doplňkové proměn-

né terapeuta, které jsou uvedeny v další kapitole.

Všechny uvedené proměnné hrají svou roli v psychoterapeutickém procesu a jeho směřování k určitému cíli. Zajímavá je otázka indikace a účinnosti rogersovské terapie, o které je pojednáno v sedmé kapitole. Právě v oblasti indikace lze sledovat dle mého názoru nejvýznamnější posun od původních Rogersových tezí. Následující kapitola poskytuje přehled konkrétních forem léčby a předkládá praktické postupy přímo využitelné v praxi.

Jako přídatek následuje kapitola o vzdělávání v psychoterapii a přehled historie a současnosti rogersovské psychoterapie v České republice. Právě současná situace může být ovšem pro nezasvěceného čtenáře poněkud matoucí.

Teorie je ilustrována již v textu ukázkami z terapeutických rozhovorů a delší výňatky z terapeutických rozhovorů najdeme i za poslední kapitolou. Jedná se o již „klasický“ rozhovor C. R. Rogerse s Glorií a o ukázkou krizové intervence. K rozhovoru s Glorií by bylo snad vhodnější uvést původní Rogersovy poznámky.

Tato kniha si zajisté najde čtenáře nejen v okruhu, kterému je přímo určena (tedy studentům LF a účastníkům postgraduálního vzdělávání), ale i v širším okruhu nejen psychologů. Knihu lze vřele doporučit těm, kdo ji ještě nečetli.

S. Hoskocová

Johannes Reichmayr:

SPURENSUCHE IN DER GESCHICHTE DER PSYCHOANALYSE (Pátrání v historii psychoanalýzy)

Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 1994, 260 s.

Psychoanalýza vytvořila jako historicko-vědní a kulturní fenomén jednu historickou epochu. Její proměnlivá historie je součástí ověřování její teoretické a praktické hodnoty, jejího vědeckého statutu a intelektuálního a společenského vývoje. Tradiční a dnes ještě běžné pojetí historie psychoanalýzy bylo z velké části vytvořeno samotnými psychoanalytiky. Sigmund Freud a jeho žáci vykreslili obraz kontinuálně a vlastní silou se rozvíjející školy. Přitom byly málo zohledněny vzájemné vlivy teoretického, praktického a organizačního vývoje, kulturně a sociálně historické souvislosti; politické a eko-